

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kaavamerkintöjen standardisoinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Piritta Rantasen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 340/2021 vp:

Kuinka kaavamerkintöjen standardisoinnin tarve on huomioitu maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ympäristöministeriö on 31.3.2000 antanut asetuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä, joita voidaan täsmentää kaavamääräyksillä. Asetuksen mukaisten merkintöjen lisäksi kaavoissa voidaan tarvittaessa käyttää muitakin merkintöjä.

Kaavamerkintöjen ja -määräysten käytön yhtenäistämiseksi ympäristöministeriö on laatinut maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 -julkaisusarjassa asema-, yleis- ja maakuntakaavojen merkintöjä ja määräyksiä koskevat oppaat. Oppaat ovat suurelta osin ajantasaisia. Koska kaikkia suunnittelutarpeita ei ole oppaiden laatimisen aikaan voitu ennakoida, eikä kaavamerkinnöille ja -määräyksille ole ollut yhteistä verkkopalvelua, on kunnissa ja maakuntien liitoissa asetuksen mahdollistamalla tavalla otettu käyttöön erilaisia merkintöjä ja määräyksiä. Osa voimassa olevista kaavoista on vieläkin vanhemman lainsäädännön ajalta ja ne päivittyvät hitaasti kaavamuutosten myötä jolloin määräyksiä on mahdollista ajanmukaistaa ja yhtenäistää.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhtenä tavoitteena on digitalisaation edistäminen. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan luodaan rakennetun ympäristön valtakunnallinen digitaalinen rekisteri ja tietopalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat. Valtakunnallisen digitaalisen rekisterin ja tietopalustan aikaansaamiseksi on käynnistetty nelivuotinen (2020-2023) Ryhti-hanke, jonka tavoitteena on saattaa yhdenmukainen tieto esteettömästi käyttäjien saataville koko yhteiskunnassa, vähentää päällekkäisen tiedon keräämistä, edistää tiedon ajantasaisuutta ja laadukasta tietoa.

Ympäristöministeriössä on käynnistymässä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistukseen ja Ryhti-hankkeeseen liittyvä kaavojen sisällön ja esitystavan kehittämishanke (2021-2022), jossa huomioidaan kaavamerkintöjen ja -määräysten eli kaavojen sisällön ja esitystavan standardisoinnin tarpeet. Hankkeessa toteutetaan asema-, yleis- ja maakuntakaavojen kaavamääräyskokoelma kansallisena verkkopalveluna, joka otetaan kaikkien kuntien ja maakuntien liittojen ja kaavoja laativien konsulttien käyttöön uudistetun maankäyttö- ja rakennuslain tultua voimaan.

Kehittämishankkeessa otetaan huomioon jatkuvasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeet kaavojen sisällön ja esitystavan kehittämiseksi ja harmonisoimiseksi. Tätä varten hankkeessa määritellään toiminta- ja hallintamalli kaavojen sisällön ja esitystavan jatkuvalla ylläpidolle ja kehittämiselle. Hankkeessa tunnistetaan erilaisia suunnittelutarpeita ja tilanteita, joissa kaavamääräyksiä annetaan. Hankkeessa luodaan konkreettisia määräysesimerkkejä tyypillisimmistä käyttötapauksista esimerkiksi alueen käyttötarkoituksen, kehittämisperiaatteen tai rakennusoikeuden määrittämiseksi, millä voidaan yhtenäistää käytäntöjä eri kunnissa ja maakuntien liitoissa. Hankkeessa osallistetaan kunnat, maakuntien liitot, Kuntaliitto ja muut keskeiset sidosryhmät yhdessä kehittämään kaavamääräyskokoelman ensimmäistä versiota. Kaavamääräyskokoelma otettaisiin käyttöön parhaillaan uudistettavana olevan maankäyttö- ja rakennuslain tultua voimaan vuonna 2023. Hankkeessa siis käytännössä luodaan pohja kaavojen sisällön ja esitystavan valtakunnalliselle harmonisoinnille.

Edellä esitetyillä toimenpiteillä voidaan edistää digitalisaatiota kaavoituksessa, lisätä kaavoituksen selkeyttä ja kaavoihin sisältyvien tietojen helppoa saavutettavuutta sekä edistää kaavojen yhtenäistä sisältöä ja esitystapaa valtakunnallisesti. Kaavojen sisällön ja esitystavan yhtenäistäminen helpottaa kaavojen tulkintaa ja vaikutusten arviointia. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä mahdollistaa erilaisten verkkopohjaisten palveluiden ja sovellusten paremman hyödyntämisen valtakunnallisesti. Myös kaavoihin sisältyvän tiedon siirto eri järjestelmien välillä paranee merkittävästi nykyisestä uusien kaavojen koneluettavuuden myötä.

Helsingissä 10.6.2021

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen